

Fremsat den 16. december 2015 af beskæftigelsesministeren (Jørn Neergaard Larsen)

Forslag

til

Lov om ophævelse af lov om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende

§ 1. Lov nr. 596 af 12. juni 2013 om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende ophæves.

§ 2. Loven træder i kraft den 1. april 2016.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse for selvstændigt erhvervsdrivende, som påbegynder orlov før lovens ikrafttræden. For sådanne selvstændigt erhvervsdrivende finder de hidtil gældende regler anvendelse, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3. Retten til yderligere kompensation fra barselsudligningsordningen bortfalder, hvis orloven efter stk. 2, afbrydes.

Stk. 4. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler for administration og udbetaling af kompensation efter lovens ikrafttræden, herunder om frister for genberegning og tilbagesøgning af tidligere udbetalt kompensation.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den nuværende ordning for barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende blev vedtaget under den tidligere regering og iværksat med lov nr. 596 af 12. juni 2013 om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende, der trådte i kraft 1. januar 2014. Som selvstændigt erhvervsdrivende regnes personer, der af SKAT er registrerede som udøvere af selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller honorarmodtagere med B-indkomst, jf. lovens § 1, stk. 2.

Med loven blev der indført en obligatorisk barseludligningsordning, som finansieres af bidrag fra selvstændigt erhvervsdrivende. Ordningen indebærer, at selvstændigt erhvervsdrivende, der er berettigede til barselsdagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende, kan få udbetalt en kompensation udover barselsdagpenge, hvis den arbejdsfortjeneste, der ligger til grund for beregningen af barselsdagpenge, overstiger højeste barseldagpengesats.

Den tidligere regering vurderede, at der var et behov hos selvstændigt erhvervsdrivende for at få kompensation, lige som private arbejdsgivere får lønrefusion for de ansatte, der får udbetalt løn under barsel.

Der er efter regeringens opfattelse imidlertid ikke en efterspørgsel efter en barselsudligningsordning generelt blandt de selvstændigt erhvervsdrivende. Navnlig har det forhold, at ordningen er obligatorisk, været genstand for kritik.

Derfor ophæves loven med dette lovforslag.

2. Baggrund

Arbejdsmarkedets Tillægspension, som ifølge loven administrerer ordningen for Beskæftigelsesministeriet, blev i forbindelse med den første opkrævning af bidrag til ordningen ultimo august 2015 opmærksom på et akut opstået problem med opstarten af barselsudligningsordningen for selvstændigt erhvervsdrivende.

Den første opkrævning af bidrag til ordningen havde således resulteret i et stort antal henvendelser fra personer, der havde modtaget en bidragsopkrævning, uden at de efter almindelig sproglig forståelse kunne betegnes som selvstændigt erhvervsdrivende.

Der var blandt andet tale om pensionister, der har deltaget i medicinske forsøg eller været valgt til forordnede, og studerende, der havde afholdt en forelæsning og derved opnået en ganske lille B-indkomst.

Beskæftigelsesministeriet traf i lyset heraf beslutning om at stille opkrævningerne i bero og tilbagebetale eventuelle indbetalte bidrag, idet det blev vurderet, at det ikke havde været hensigten med ordningen at opkræve bidrag fra personer, der ikke efter en almindelig sproglig forståelse kan betegnes som selvstændigt erhvervsdrivende.

Den 8. oktober 2015 vedtog Folketingets Finansudvalg et aktstykke om eftergivelse af alle bidrag for 2015 til barselsudligningsordningen for selvstændig med den konsekvens, at bidragene ikke blev søgt opkrævet.

3. Lovforslagets indhold

3.1 Gældende ret

Der kan udbetales kompensation til selvstændigt erhvervsdrivende, der efter den 30. september 2015 påbegynder orlov i forbindelse med et barns fødsel eller adoption. Udbetaling af kompensation kan tidligst ske den 1. oktober 2015.

Kompensation udbetales til selvstændigt erhvervsdrivende, der efter barselsloven modtager barselsdagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende ved helt eller delvist fravær i virksomheden på grund af graviditet, fødsel og adoption, når den arbejdsfortjeneste, som ligger til grund for beregningen af dagpenge efter barselsloven, overstiger højeste barseldagpengesats. Kompensation udbetales for orlovsperioder omfattet af §§ 9-11 i bekendtgørelse om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende (bekendtgørelse nr. 1131 28. september 2015), og kompensationsperioden udgør 33 fuldtidsuger.

Selvstændigt erhvervsdrivende, der modtager barselsdagpenge, kan delvist genoptage arbejdet i egen virksomhed med halvdelen eller mindre af den normale arbejdstid, jf. § 3 i barselsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1109 af 26. november 2012). Muligheden for delvist at genoptage arbejdet indebærer, at den faktiske udbetalingsperiode kan udstrækkes til maksimalt 66 uger.

Kompensationen udgør forskellen mellem den selvstændigt erhvervsdrivendes arbejdsfortjeneste og det maksimale beløb, der udbetales pr. uge i barselsdagpenge ved helt eller delvist fravær inden for et kroneloft på 167, 61 kr., jf. § 8, stk. 2 i bekendtgørelse om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende. Dette svarer til den refusion, som private arbejdsgivere modtager, når en medarbejder får udbetalt løn under barselsorlov.

Ordningen finansieres gennem et årligt bidrag, der pålægges personer, som af SKAT er registreret som udøvere af selvstændig erhvervsmæssig virksomhed eller som honorarmodtagere med B-indkomst. Fuldt bidrag udgør 328 kr. årligt, jf. § 2, stk. 2, i lov om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende.

3.2 Beskæftigelsesministeriets overvejelser

Problemerne med afgrænsningen af barselsudligningsordningens målgruppe betød, at ordningen ikke kunne føres videre i den nuværende form.

Beskæftigelsesministeriets analyser og beregninger af en eventuel målretning af ordningen med et så stort sammenfald mellem bidragsydere og kompensationsmodtagere som

muligt viste, at målgruppen ville blive indskrænket fra ca. 218.000 til ca. 45.000 personer, hvilket ville medføre en markant forhøjelse af bidragsatsen fra 328 kr. årligt til ca. 1.600 kr. årligt.

Regeringen ønsker at gøre det lettere at drive selvstændigt erhverv i Danmark. Henset til den markante forhøjelse af bidragsatsen ved en målretning af ordningen og til, at effekten af en barselsudligningsordning efter regeringens opfattelse må anses for at være behæftet med stor usikkerhed, finder regeringen ikke, at barselsudligningsordningen for selvstændigt erhvervsdrivende bør videreføres.

3.3 Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås lov om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende ophævet og ordningen afviklet.

Beskæftigelsesministeriet har i den forbindelse overvejet spørgsmålet om fastlæggelse af en afviklingsperiode for barselsudligningsordningen for selvstændigt erhvervsdrivende.

Med lovforslaget etableres der derfor en overgangsordning således, at selvstændigt erhvervsdrivende, som påbegynder orlov i forbindelse med et barns fødsel eller adoption inden det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt (1. april 2016), og som modtager barselsdagpenge som selvstændigt erhvervsdrivende, kan få udbetalt kompensation i (hele) orlovsperioden efter de gældende regler også selvom denne ligger efter den 1. april 2016. Hvis den selvstændige erhvervsdrivende vælger at afbryde en påbegyndt orlov efter lovens ikrafttræden, vil den pågældende dog miste retten til yderligere kompensation.

Lovforslaget forventes at kunne blive vedtaget i Folketinget omkring den 1. februar 2016. Det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt til 1. april 2016 vil tillige indebære, at der vil være en 2 måneders overgangsperiode (mellem 1. februar og 1. april 2016), således at der ikke vil være personer, som med meget kort varsel mister retten til kompensation. De personer, som umiddelbart står for at skulle på orlov eller har opsparret orlov på det tidspunkt, hvor Folketinget forventes at kunne vedtage at ophæve ordningen, har således mulighed for i en 2 måneders periode fortsat at udnytte den ret, som den hidtil gældende ordning tildeler dem.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

4. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Formålet med barselsudligningsordningen for selvstændige var at forbedre de økonomiske vilkår for selvstændige på

barselsorlov. Da flest kvinder i disse år tager barselsorlov, vurderede den tidligere regering, at en barselsudligningsordning for selvstændigt erhvervsdrivende ville styrke kvinders incitament til at blive iværksættere.

Det er dog regeringens vurdering, at effekten af en barselsudligningsordning for selvstændige i forhold til at tiltrække flere kvindelige iværksættere er behæftet med stor usikkerhed og derfor må antages at være begrænset. På den baggrund vurderes lovforslaget alene at have begrænsede negative ligestillingsmæssige konsekvenser.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes sammenlagt at medføre merudgifter for staten på 49,9 mio. kr., hvoraf 30,9 mio. kr. finansieres med aktstykke nr. 4. Folketingets Finansudvalg har den 8. oktober 2015 tiltrådt aktstykke nr. 4, der giver Beskæftigelsesministeriet bevillingsmæssig hjemmel til at afholde de løbende udgifter forbundet med barselsudligningsordningen for selvstændige. Finansieringen af aktstykket sker ved omprioritering fra bevillingen § 17.46.17. *Uddannelsespulje*. Udgiften på 30,9 mio. kr. i 2015 afholdes af den på lov om tillægsbevilling for 2015 nyopførte bevilling § 17.11.07. *Mellemløbet af barselsudligningen*. Den konkrete overførsel af bevilling til fonden sker i 2015, hvorfor udgiften opføres på statsregnskabet for 2015. Hovedparten af de faktiske udbetalinger fra fonden til modtagere af barselsgodtgørelse vil ske i 2016.

Det skønnede restfinansieringsbehov på 19 mio. kr. finansieres inden for de samlede rammer for finansloven for 2016. Afhængig af antallet af personer, der går på barselsorlov vil der efter den 1. juni 2017 blive tilbageført et eventuelt overskydende beløb til statskassen.

De samlede omkostninger ved at lukke ordningen fremgår af nedenstående tabel 1. Ud over udbetalinger af barselsgodtgørelse på 22,3 mio. kr. er der sammenlagt driftsomkostninger for 7,9 mio. kr., 1,9 mio. kr. til nedlukning af it-systemer, opsigelse af kontrakter, ekstra brevudsendelser samt udgifter til SKAT. Derudover er der udgifter forbundet med nedskrivning af projektudviklingsomkostninger på 17,8 mio. kr.

Tabel 1. Statslige udgifter forbundet med lukning af barselsudligningsordningen i 2015, 2016 og 2017.

Mio. kr. i 2015 priser	Udgifter i 2015	Udgifter i 2016	Udgifter i 2017
A. Disponerede projektudviklingsomkostninger (1+2)		17,8	
1. Allerede afholdte projektomkostninger		14,8	

2. Forventede restomkostninger til afslutning af projekt		3,0	
B. Nedlukningsomkostninger(3+4+5+6)		1,9	
3. Systemmæssig nedlukning (IT)		1,0	
4. Opsigelse af allerede indgåede kontrakter		0,3	
5. Udgifter til SKAT		0,1	
6. Ekstra brevudsendelser		0,5	
C. Forventede omkostninger for en samlet driftsperiode frem til 1. juni 2017 (7+8)	3,1	3,4	1,4
7. It-drift	0,6	2,4	1,0
8. Administration	2,5	1,0	0,4
D. Udbetalinger til personer, der træder ind i ordningen før ikrafttræden af afvikling	22,3		
E. Buffer på 20 pct. af løbende udbetalinger	4,4	-4,4	
I alt (A+B+C+D+E+F)	29,8*	18,7	1,4

* Forskellen på 1,1 mio. kr. til den bevillingsmæssige hjemmel i aktstykket skyldes en konsolideret periodisering

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget skønnes at indebære administrative lettelser for erhvervslivet for 3,5 mio. kr. årligt, idet der ikke fremadrettet skal håndteres og betales opkrævninger til ordningen.

Lovforslaget skønnes desuden at indebære positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet for 56,7 mio. kr. årligt, idet der ikke skal indbetales bidrag til ordningen. Beløbet er beregnet på baggrund af 196.070 bidragsydere, med en gennemsnitssats på 289 kr.

For den enkelte selvstændigt erhvervsdrivende kan lovforslaget indebære negative økonomiske konsekvenser, idet muligheden for at få udbetalt lønkomensation fra ordningen i forbindelse med barselsorlov bortfalder.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser / mindredgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Der vil sammenlagt være forventede merudgifter for staten på 49,9 mio. kr.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 4. november til den 18. november 2015 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation (AC), Arbejdsløsheds-kassen ASE, Arbejdsmarkedets TillægsPension (ATP), Business Danmark, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Det Faglige Hus, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Artistforbund, Dansk Journalistforbund (DJ), Dansk Kvindesamfund, Danske Advokater, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), Frie Funktionærer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Håndværksrådet, Ingeniørforeningen (IDA), Institut for Menneskerettigheder (IMR), Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), KL, Kristelig Arbejdsgiverforening (KA), Kristelig Fagbevægelse (KRIFA), Kvinderådet, KVINFO, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lederne, Producentforeningen, Sundhedskartellet.

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget skønnes at indebære mindre positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet der ikke skal indbetales bidrag til ordningen.	For den enkelte selvstændigt erhvervsdrivende kan lovforslaget indebære negative økonomiske konsekvenser, idet muligheden for at få udbetalt lønkompenstation fra ordningen i forbindelse med barselsorlov bortfalder.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget skønnes at indebære administrative lettelser for erhvervslivet for 3,5 mio. kr. årligt, idet der ikke fremadrettet skal håndteres og betales opkrævninger til ordningen.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås, at lov om barselsudligning for selvstændigt erhvervsdrivende ophæves. Der henvises til afsnit 1-3 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. april 2016.

Det foreslås i *stk. 2*, at loven ikke skal finde anvendelse for selvstændigt erhvervsdrivende, som påbegynder orlov inden lovens ikrafttræden. Dette omfatter også graviditetsorlov efter barselslovens § 6, stk. 1. Udbetaling af kompensation til sådanne selvstændigt erhvervsdrivende sker efter de hidtil gældende regler, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsen indebærer, at selvstændigt erhvervsdrivende, som inden den 1. april 2016 opfylder betingelserne for at få udbetalt kompensation fra barselsudligningsordningen for selvstændige, også efter lovens ikrafttræden vil kunne få udbetalt den kompensation, som de pågældende havde ret til efter de hidtil gældende regler.

Lovforslaget forventes at kunne blive vedtaget i Folketinget omkring den 1. februar 2016. Det foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt til 1. april 2016 vil indebære, at der vil være en 2 måneders overgangsperiode (mellem 1. februar og 1. april 2016), således at der ikke vil være personer, som med meget kort varsel mister retten til kompensation. De personer, som umiddelbart står for at skulle på orlov eller har opsparret orlov på det tidspunkt, hvor Folketinget forventes at kunne vedtage at ophæve ordningen, har således mulighed for i en 2 måneders periode fortsat at udnytte den ret, som den hidtil gældende ordning tildeler dem.

Det foreslås i *stk. 3*, at retten til yderligere kompensation bortfalder, hvis orloven efter *stk. 2*, afbrydes. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at hvis personer, der inden den 1. april 2016 opfylder betingelserne for at få udbetalt kompensation fra barselsudligningsordningen for selvstændige, vælger at afbryde en påbegyndt orlov efter lovens ikrafttræden, vil de pågældende miste retten til yderligere kompensation.

Hvis en selvstændigt erhvervsdrivende vælger delvist at genoptage arbejdet i sin virksomhed, anses orloven ikke for afbrudt, og der vil skulle udbetales kompensation efter de gældende regler i den periode, hvor den pågældende delvist har genoptaget sit arbejde.

Stk. 2 og *3* indebærer, at der potentielt vil være selvstændigt erhvervsdrivende, som kan få udbetalt kompensation svarende til maksimalt 33 fuldtidsuger efter afviklingen af ordningen den 1. april 2016.

Muligheden for delvist at genoptage arbejdet indebærer, at den faktiske udbetalingsperiode kan være op til maksimalt 66 uger efter afviklingen af ordningen.

Herefter vil der ikke kunne udbetales kompensation efter ordningen, der således vil være fuldt ud afviklet.

Det foreslås i *stk. 4*, at beskæftigelsesministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for, hvordan udbetaling af kompensation administreres efter lovens ikrafttræden og indtil barselsudligningsordningen er fuldt afviklet.

De nærmere regler skal fastsætte betingelser og frister for ATP's genberegning og tilbagesøgning af tidligere udbetalt kompensation.

Behovet for genberegning opstår, når en selvstændigt erhvervsdrivendes medforælder afholder orlov i forbindelse med ansættelse hos en privat eller offentlig arbejdsgiver, og den selvstændigt erhvervsdrivendes orlov har en varighed, der ligger ud over den periode med ret til kompensation efter fødsel eller adoption (fællesorloven) på 25 uger, jf. § 11 i bekendtgørelse nr. 1131 af 28. september 2015.

Barselsudligningsordningen for selvstændigt erhvervsdrivende udbetaler kompensation automatisk på baggrund af informationer om forældrenes dagpengeudbetalinger i Udbetaling Danmark. Disse udbetalinger følger reglerne i barselsloven.

Efter barselslovens § 40, stk. 2, skal arbejdsgiverens anmodning om refusion for løn udbetalt i forbindelse med fravær på grund af graviditet, barsel og adoption og ved pasning af alvorligt syge børn efter § 26 indgives til Udbetaling Danmark senest 8 uger efter en orlovsperiodes udløb. Indgives anmodning efter denne frist, bortfalder retten til refusion for denne periode.

Det betyder, at barselsudligningsordningen for selvstændige i nogle tilfælde først får besked om en medforælders afholdte orlov med barselsdagpenge 8 uger efter endt orlov.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil blive udmøntet således, at ATP efter en nærmere fastsat frist ikke længere vil foretage genberegning og tilbagesøgning af for meget udbetalt kompensation til en selvstændigt erhvervsdrivende, som følger af den anden forælders udbetaling af barselsdagpenge i samme orlovsperiode.

ATP skønner, at administrationsomkostningerne ved genberegning og tilbagesøgning efterhånden som ordningen afvikles vil overstige udgifterne til den for meget udbetalte kompensation, da det skønnes, at der med tiden vil være meget få personer tilbage i ordningen.